Museovirasto

Kulttuuripoliittinen selonteko

ympäristövaliokunta 28.2.2025

Ulla Salmela

Museovirasto

KUVA: ULLA SALMELA MUSEOVIRASTO

Kulttuuriperintö on osa tulevaisuuskestävää kulttuuria

- Kulttuuripoliittinen selonteko on ansiokas kokonaisuus, luo pohjaa pitkäjänteiselle kulttuuripolitiikalle.
- Kulttuuriperintö eri muodoissaan on perusta, jolle identiteettimme ja jatkuvuuden tunteemme nojaa.

  → Kulttuuriperinnön osuutta selonteon tavoitteissa ja tulevissa toimenpiteissä on syytä vahvistaa, esimerkiksi: *Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi* – kulttuuriperinnön tulee olla tässä kokonaisuudessa vahvasti mukana.

  → Jatkotyössä on varmistettava riittävä kulttuuriperintöalan edustus.

- Lisäksi Museovirasto on lausunnossaan selonteosta esittänyt vahvistettaviksi
  - osallisuuden ja
  - resilienssin (kriisinkestävyyden) teemoja
  - sekä **kulttuuriympäristötyön tunnistamista osana kulttuurialaa**.

Selonteko ei tunnista riittävästi kulttuuriympäristöjä

- Kulttuuriympäristötyö on osa kulttuurin kenttää, joskin sillä on yhteyksiä yhteiskunnan toimintaan hyvin laajasti.
- Kulttuuripoliittinen selonteko ei tunnista riittävästi kulttuuriympäristötyötä, esimerkiksi:
  - rakennusperinnön suojelun,
  - rakennuskulttuurin
  - tai arkkitehtuuripolitiikan kytkeytymistä kulttuuripolitiikkaan.

Selonteon ansioihin kuuluu pyrkimys ylittää sektorirajat, mikä edelleen perustelee em. näkökulmien vahvistamista.

Museovirasto on kulttuuriympäristön suojelun valtakunnallinen asiantuntijavirasto ja viranomainen. Kulttuuriympäristötyöhön kuuluvat rakennusperinnön, arkeologisen kulttuuriperinnön (mukaan lukien meriarkeologia) ja maiseman asiantuntija- ja viranomaistehtävät.

Myös esimerkiksi vastuumuseoilla ja ympäristöhallinnolla on kulttuuriympäristötehtäviä.

Kulttuuriympäristöjen vaaliminen toteuttaa kestävää kehitystä

Kulttuuriympäristöjen vaalimisella on tärkeä merkitys

- ihmisten ja yhteisöjen elämänlaadulle ja hyvinvoinnille, *sosiaalinen*
- jatkuvuuden tunteelle ja resilienssille, *kulttuurinen*
- taloudelle, esimerkiksi matkailulle, *taloudellinen*
- resurssiviisaudelle, luonnonvarojen säästämiselle, *ekologinen*

KOLI. KUVA: ULLA SALMELA MUSEOVIRASTO

Rakentaminen tuottaa noin kolmanneksen päästöistä

Uusin kotimainen tutkimus:

- ✓ Peruskorjaaminen on lähes poikkeuksetta ilmastoystävällisempää kuin uudisrakentaminen.

Prof. Satu Huuhka,
Tampereen yliopisto

Rakennusperintö voi näyttää tietä kestävyyteen:

- ✓ sen ideana on ***resurssiviisaus***, mahdollisimman pienet muutokset ja siten luonnonvarojen säästäminen
- ✓ säilyttävä korjaaminen on osa ***kestävää elämäntapaa***

”Kansallisvarallisuudestamme 73% on kiinni rakennetussa ympäristössä.”

Kulttuuriperintöstrategia

(Valtioneuvoston periaatepäätös, 2023–2030)

Kulttuuriperintötiedot ja -taidot vauhdittavat siirtymistä kohti kestävämpää elämäntapaa

*”Perinteiseen käsillä tekemiseen, rakentamiseen, luonnossa liikkumiseen tai luonnon kestävään käyttöön liittyvät **taidot** pitävät sisällään tietoa ja osaamista kestävämmän elämäntavan rakentamiseksi.*

*Menetelmäosaaminen ja **materiaalitietoisuus** tukevat kestävien tuotteiden ja palveluiden kehittämistä ja **kiertotaloutta** kertakäyttökulttuurin sijaan.”*

Museovirasto

Kulttuuriperintö on osa kestävää tulevaisuutta

66 %

arvioi, että kulttuuriperinnöstä huolehtiminen edistää kestävää kehitystä

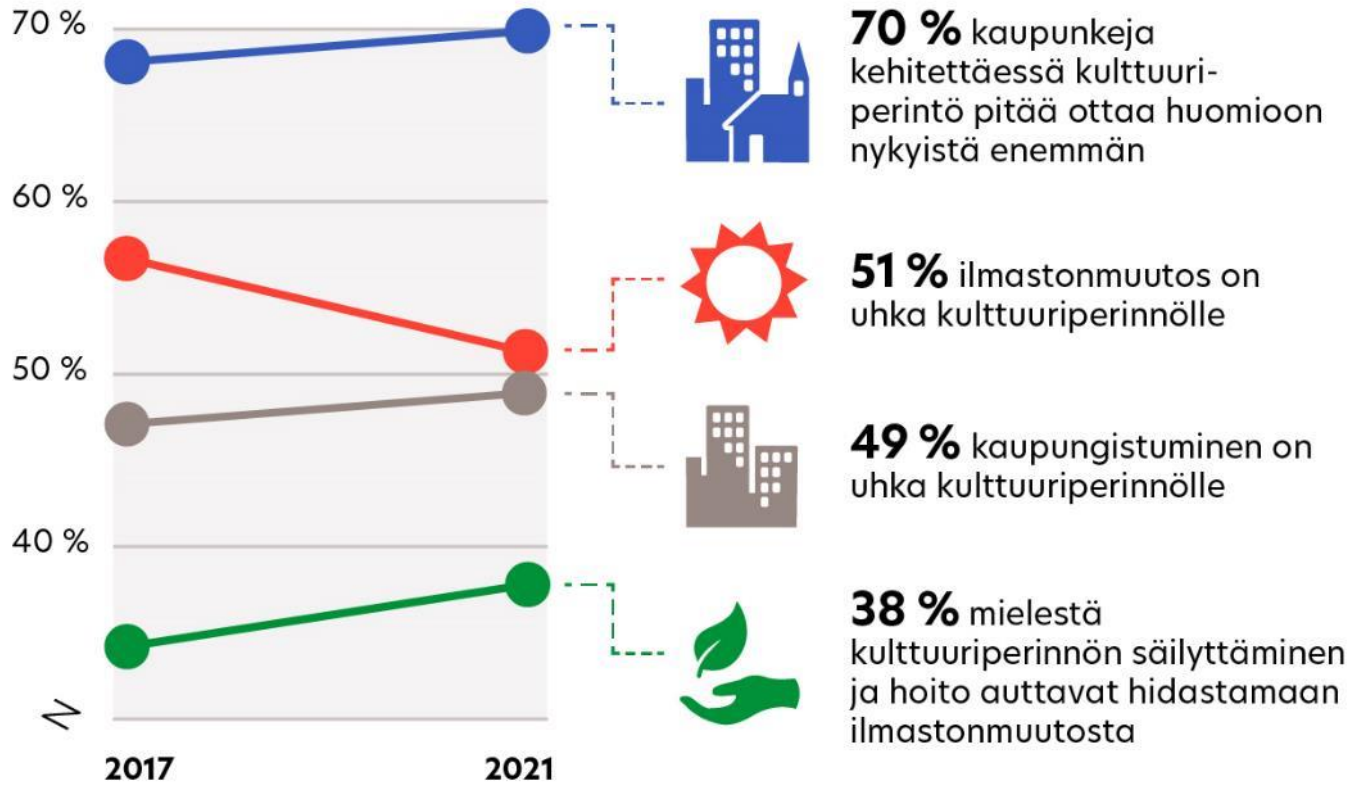

70 % kaupunkeja kehitettäessä kulttuuri-perintö pitää ottaa huomioon nykyistä enemmän

51 % ilmastonmuutos on uhka kulttuuriperinnölle

49 % kaupungistuminen on uhka kulttuuriperinnölle

38 % mielestä kulttuuriperinnön säilyttäminen ja hoito auttavat hidastamaan ilmastonmuutosta

Kulttuuriperintöbarometri 2021. Museovirasto, opetus- ja kulttuuriministeriö ja ympäristöministeriö.

Museovirasto

[Kulttuuriperintöbarometri - Museovirasto]

Korkealaatuinen rakennuskulttuuri

”Se, miten käytämme, ylläpidämme ja vaalimme kulttuuriperintöämme tänään, on ratkaisevaa korkealaatuisen rakennuskulttuurin jatkokehittämisen kannalta.”

Davosin julistus

Suomi on hyväksynyt Davosin julistuksen – Valtioneuvosto

Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma 2030: kohti kestävää arkkitehtuuria

Museovirasto